ÇÖL SAVAŞLARI

J.E. PACHECHO

İSPANYOLCA ASLINDAN ÇEVİREN
DENİZ TORCU

dedalus

PREMIO MALCOLM LOWRY 1991
PREMIO CERVANTES 2009
PREMIO ALFONSO REYES 2011

Umberto,
koca göbekli
büyük adam,
seni bir camii
avlusunda
görmüşler.
Binlerce ciltlik
kütüphaneyi
unutup takvim
arkalarını
sökmeye
çalışıyormuşsun..

© Dedalus Kitap - 2013
Bu kitabın Türkiye hakları, "Lir Ajans"
tarafından temsil edilmektedir.

Yazar: Jose Emilio Pacheco
Özgün Adı: *Las Batallas en el Desierto*

Kitabın Adı: Çöl Savaşları

T.C. Kültür Bakanlığı
Sertifika No: 23858
Isbn: 978-605-4708-15-4

Dedalus Kitap: yirmi beş
Roman: dokuz

Basım Tarihi: iki bin on üç

Yayın Yönetmeni: Sedat Demir
Yayına Hazırlayan: Doğukan İşler
İspanyolca Aslından Çeviren: Deniz Torcu

Sayfa Düzeni: İrfan Güngörür
Kapak Tasarımı: Sercan Arslan

Bu kitap Meksika Edebiyat Fonu'nun destekeriyle hazırlanmıştır.

Baskı-Cilt:
Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd. Şti.
Topkapı / İstanbul
(Sertifika No: 11964)

Alemdar Mah. Çatalçeşme Sk. Defne Han No: 27/28
Sultanahmet-İstanbul • www.dedaluskitap.com
Tel: +90 212 513 03 43 • Faks: +90 212 513 03 44

Jose Emilio Pacheco

ÇÖL SAVAŞLARI

İspanyolca Aslından Çeviren:
Deniz Torcu

dedalus

Jose Emilio Pacheco, (1939, Mexico City) yazar, çevirmen ve şairdir. Yayımlanan ilk kısa öykü çalışması olan *La sangre de Medusa*'da (1958, "Medusa'nın Kanı") Borges'in etkileri dikkat çekmektedir. Bunun arkasından 1958- 1962 seneleri arasında farklı gazetelerde yayınlanmış şiirlerinin derlemesi olan *Los elementos de la noche* (1963, "Gecenin Elementleri") okuyucularla buluştu. Yine aynı sene ilk kez okuyucularla buluşan *El viento distante y otros relatos* ("Uzak Rüzgar ve Diğer Hikayeler") isimli kısa öykü kitabında eleştirmenler tarafından "melankonik ve ironik" olarak nitelendirildi. *El reposo del fuego* (1966; "Ateşin Uykusu") başlığıyla toplanan şiirleri parçalanan bir dünyadan, *Morirás lejos* (1967, "Uzaklarda Öleceksin") isimli romanıylsa tarih süresince Yahudilerin sürgünlerini konu aldı. *El principio del placer* (1972, "Zevk Prensibi") isimli kısa öyküleri, Pacheco'nun insanoğlunun yakasından düşmeyen olaylar zincirini işlediği bir bütünün parçası olan ızdırap ve keder konularını işleyen yazımlarını bir araya getirdi.

Gündelik hayat konuşma tarzını kullanan Pacheco, gündelik hayatı ve bu hayatın parçasını oluşturan her türlü sosyal sınıfı ve ahlaki değerlerini masaya yatırdığı üslubuyla tartışmalara konu olmuş bir isimdir.

Pacheco 2009 senesinde İspanyolca dilinde yazılan edebiyatın en önemli ödüllerinden biri olan Cervantes Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüştür.

Deniz Torcu, (1986, Keskin) ilk ve orta öğretimini Edirne Anadolu Lisesi'nde tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat bölümünden mezun oldu. 2009 yılından bu yana İspanyol Kültür Merkezi, İstanbul Cervantes Enstitüsü'nde çevirmen ve idari yardımcı olarak görev almaktadır. Görevi kapsamında, Türkiye'ye gelen birçok İspanyol ve Latin Amerikalı yazarın çevirmenliğini üstlenmiş, çok sayıda uluslararası konferans ve etkinlikte çevirmen olarak görev almış olan Torcu, edebi çevirilerine devam etmekte, aynı zamanda iyi derecede İngilizce, Almanca ve Yunanca konuşmaktadır.

Jose Estrada, Alberto Isaac, Juan Manuel Torres ve Eduardo Mejia'nın anısına.

"Geçmiş yabancı bir ülkedir.
Orada işleri farklı hallederler."

-L.P. Hartley, The Go-Between

I. Antik Dünya • 11
II. Savaşın Yıkımı • 15
III. Ali Baba ve Kırk Haramiler • 20
IV. Uzlaşma • 23
V. Okyanus Kadar Derin • 27
VI. Saplantı • 32
VII. Bugün, O Gündür • 36
VIII. Bu Dünyanın Prensi • 40
IX. Zorunlu İngilizce • 44
X. Ateş Yağmuru • 48
XI. Hayaletler • 52
XII. Roma Mahallesi • 56

I.
Antik Dünya

Hatırlıyorum, hatırlamıyorum. Hangi seneydi ki? Süper marketler çoktan gelmişti fakat televizyon henüz yok, yalnızca radyo vardı: Carlos Lacroix'ın Maceraları, Tarzan, Yalnız Korucu, Şafakta Yürüyenler Birliği, Çocuk Profesörler, Mexico Sokaklarından Öyküler, Panseco, Doctor I.Q., Ruh Kliniğinden Doktor Kalbi Kırık. Paco Malgesto boğa dövüşlerini, Carlos Albert futbol maçlarını anlatırdı, Mago Septien ise beysbol yorumcusuydu. İlk savaş sonrası arabaları sokaklarda yol almaya başlamıştı: Packard, Cadillac, Buick, Chrysler, Mercury, Hudson, Pontiac, Dodge, Plymouth, De Soto. Matinelere gidip Errol Flynn ve Tyrone Power filmlerini baştan sonra izlerdik. Benim favorim Mongo İstilası'ydı. O günlerin en popüler şarkıları "Sensiz","La Rondalla","Benim Küçük Eşeğim","La Mucura", "Benim Küçük Sevdam"dı. Eski Porto Rika bolerosu her yerde duyuluyordu arka arkaya: "Cennet veya gökyüzü ne kadar yüksek olursa olsun/ okyanuslar ne kadar derin/ Hiçbirşey alıkoyamaz/ sana duyduğum derin ve içten sevgiyi".

Çocuk felci senesiydi: okullar ortopedik aletlerle donatılmış çocuklarla doluydu; el-ayak-ve-ağız-hastalığı[*] senesiydi: ülkenin dört bir köşesinde hasta büyük baş hayvanlar vuruluyordu: şehir merkezi bir kez daha bir göle dönüvermişti, insanlar sokaklarda botlarla geziyordu. Bir sonraki fırtına ile, kanalizasyon sisteminin patlayıp, başkenti yutacağını söylerlerdi. Ne olmuş yani, derdi kardeşim, Miguel Aleman'ın yönetiminde zaten kafamıza kadar boka batmış şekilde yaşıyoruz.

Bay Başkan'ın suratı her yerdeydı: kocaman çizimleri, mükemmelleştirilmiş portreleri, her yerde çekilmiş fotoğrafları, Miguel Aleman'ı Cennette Yol Gösteren Babamız olarak gösteren alegoriler, övgü dolu karikatürler, anıtlar. Ahalinin dalkavukluğu, ardı arkası kesilmeyen suistimaller. Ceza olarak defterimize bin kez, itaat etmeliyim, aileme ve öğretmenlerime itaat etmeliyim, yazmak zorundaydık. Bize ulusal tarih, ulusal dil, başkentin coğrafyasını öğretiyorlardı: nehirleri (o zamanlar hala nehirler vardı), dağları (dağlar halen görülebiliyordu o zamanlar). Antik dünyaydı burası. Yetişkinler enflasyondan, döviz kurundan, trafikten, ahlaksızlıktan, gürültüden, suç oranından, aşırı nüfustan, dilencilerden, yabancılardan, yolsuzluktan, bir azınlığın elinde toplanmış sınırsız refahtan ve geri kalan neredeyse herkesin içinde olduğu fakrı zaruretten şikâyet ederlerdi.

Gazeteler şöyle yazardı: Tüm dünya için kederli bir an bu. Savaşın hayaleti gökyüzünde süzülüyor. Atom

[*] Barsak virüslerinin neden olduğu ve insanlarda görülen bir hastalık.

bombasından sonra oluşan mantar bulutu günümüzün iç karartıcı sembolü. Fakat gene de umut vardı. Kitaplarımız da bunu teyit eder yöndeydi: haritada bir boynuz gibi görünen Meksika'da herkese yetecek kadar yer vardı. Henüz hayalini dahi edemediğimiz iki bin senesi için, bolluk ve evrensel iyilik öngörülüyordu, ama bu sonuca nasıl ulaşılacağı konusunda kesin bir fikir yoktu. Adaletsizliğin, fakir insanların, şiddetin, izdihamların ve çöp yığınlarının olmadığı temiz şehirler. Tüm aileler ultramodern ve aerodinamik (o dönemin sözcükleri) evlerde oturacaktı. Hiç kimse hiç bir şeyin yokluğunu çekmeyecekti. Tüm işleri makineler halledecekti. Sokaklar ağaçlar ve fıskiyelerle dolu olacak, çevreyi kirletmeyen, sessiz araçlar bu yollarda yol alacak, asla çarpışmayacaklardı. Yeryüzünde cennet olacak, sonunda ütopya gerçekten yaşanıyor olacaktı.

Bu arada, biz de kelime hazinemizi modernleştirmiş ve Tin Tan filmlerini ilk gördüğümüzde kulağımıza Amerikalı Meksikalıların söylediği kelimeler gibi gelen sözcükleri dilimize geçirmiş, zamanla onları da Meksikalı yapmıştık: *tenquiu*, *oquei*, *uasamara*, *sherap*, *sorry*, *uan moment pliis*. Hamburger, pay, dona, jotdog, malteada, aiscrim, margarina, pinutbuter[*] yemeye başladık. Limon, Jamaika elması, adaçayıyla hazırlanan içecekler yerini Coca-Cola'ya bıraktı. Tepache artık yalnızca fakirlerin içeceği olmuştu. Ailelerimiz, ilk başta tadı ilaç gibi gelmiş olsa da, kısa zamanda jaibol[**] içmeye alıştılar. Bizim evde te-

[*] thank you, okay, one moment please. hotdog, ice cream, peanut butter

[**] rom, limon ve kolayla hazırlanan alkollü bir içecek.

kila yasaklanmıştı, Julian Dayı'mdan öyle duymuştum. Ben misafirlerime yalnızca viski veririm: Meksikalıların damak tadını aklamalıyız.

II.
Savaşın Yıkımı

Teneffüslerde artık üretilmeyen şu kremalı turtalardan yerdik. İki grup halinde oynardık: Araplar ve Yahudiler. İsrail yeni kurulmuştu ve Arap Birliği'yle savaştaydı. Gerçekten Yahudi veya Arap olan çocuklar yalnızca birbirlerine hakaret eder veya konuştuklarında kavgaya tutuşurlardı. Öğretmenimiz Bernardo Mondragon onlara şöyle dedi: Siz burada doğdunuz. En az diğer öğrenciler kadar Meksikalısınız. Bu nefreti sürdürmeyin. Olan her şeyden sonra (bitmek bilmez katliamlar, imha kampları, atom bombası, milyonlarca, milyonlarca ölüm), yarının dünyası, sizlerin büyüyerek erkek olacağınız dünya, suçun olmadığı, namertliğin olmadığı, barış dolu bir yer olmalı. Arka sıralardan kısa bir kahkaha duyuldu. Mondragon üzülerek baktı bize, büyük ihtimalle seneler sonra nasıl olacağımızı soruyordu kendi kendine, henüz tanıklık etmek zorunda kalacağımız ne kadar çok kötülük ve felaket olacaktı acaba.

Osmanlı İmparatorluğu'nun artık sönmüş ihtişamı, uzun süre önce sönmüş bir yıldızın ışığı gibi halen var

olmakta inat ediyordu. Benim gibi Roma Mahallesi'nden olan biri için hem Yahudi hem de Araplar "Türk"tü. "Türkler", San Francisco'da doğan ve hem İngilizce hem de İspanyolca'yı aksansız konuşan Jim kadar, veya Japonların götürüldüğü bir toplama kampında büyüyen Toru veya Peralta ve Rosales kadar garip gelmiyordu. Onlar burslu okuyor, okul harcı ödemiyorlardı; Doktorlar Mahallesi denilen sağlıksız bir mahallede oturuyorlardı. Piedad Anayolu -o zamanlar Cuauhtemoc Bulvarı ismini almamıştı henüz- ve Urueta Parkı, Roma ve Doktorlar mahalleleri arasında sınır görevi görüyordu. Küçük Roma kendi başına bir şehir gibiydi. Büyük Dolandırıcı buralarda olta atardı. Muhteşem Çocuk Kaçıran. Eğer Küçük Roma'ya gidersen, oğlum, seni kaçırırlar, gözlerini oyarlar, ellerini ve dilini keserler, sonra da sokaklara salıp dilencilik yaptırırlar, Büyük Dolandırıcı da kazandığın her şeye el koyar. Gündüz dilencidir, geceleriyse seçkin bir milyoner, hepsini de sömürdüğü kurbanlarına borçludur. Küçük Roma'nın yakınlarında olmanın korkusu. Coyoacan Bulvarı'nda tramvaya binmenin korkusu: yalnızca demiryolu ve halatlar. Onun altında kirli Piedad Nehri akar, bazen yağmur yağdığında da taşar.

Orta Doğu'daki savaştan önce, sınıfımızın esas spor etkinliği Toru'nun başına bela olmaktı. Çarpık gözlü Çinli, yaptığımız pisliği çekip kaçardı bizden. Dikkatli ol, Toru, seni boynuzlarından çivileyeceğim. Ben asla dalga geçenlerden biri olmadım. Tokyo'daki bir okulda tek Meksikalı ben olsaydım asıl hissedeceğimi biliyordum; ölen binlerce Japonu el kol hareketi yapan maymunlar gibi gösteren filmleri izlediğinde Toru'nun nasıl üzüldüğünü

düşünüyordum. Toru sınıfın en başarılı öğrencisiydi. Her derste bir numaraydı. Her zaman elinde bir kitap, ders çalışırdı. Jujitsu[*] bilirdi. Bir keresinde dalga geçilmesine dayanamayıp Dominguez'i neredeyse parçalıyordu. Ona diz çöktürüp affetmesi için yalvartmıştı. Ondan sonra kimse Toro'yla bir daha uğraşmadı. Bugün bir Japon fabrikasını yönetiyor ve dört bin Meksikalı köle çalıştırıyor.

Ben Irgun'danım. Seni öldürürüm; ben Arap Birliği'ndenim. Çöl Savaşları başladı. Çöl Savaşları diyorduk çünkü kızıl topraktan -tuğla ve volkanik kaya tozundan- oluşan bir bahçedeydik ve burada hiç bir bitki veya ağaç yoktu. En arkada bir çimento kasası vardı. Din bahanesiyle yapılan zulümlerin zamanında kaçış yolu olarak kullanılan bir gizli geçidin üzerine yapılmıştı bu bahçe. Evden geçen bu geçit daha sonra yolun karşısındaki sokağın köşesine çıkardı. Bu alt geçidin tarih öncesi zamanlardan kalmış olduğunu düşünürdük. O günlerde Cristero savaşı bize, şimdi çocukluğumuzun olduğundan daha yakındı. Reform karşıtı verilen bu dini savaşta, annemin ailesinin birçok üyesi sempatizandan da öte aktif rol almıştı. Yirmi sene sonra annem halen Padre Pro ve Anacleto Gonzalez Flores[**] gibi şehitlere tapmaya devam ediyordu. Öte yandan hiç kimse ölen binlerce köylüyü, tarım reformu avukatlarını, taşralı eğitmenleri ve basın çetelerini hatırlamıyordu.

[*] Geleneksel Japon savaş sanatlarından.

[**] Cristero Savaşı olarak da bilinen Meksikan Devrim-Katolik savaşı esnasında hayatını kaybeden ve kilise tarafından şehit ilan edilen isimlerden.

Hiçbir şey anlamıyordum: savaş, ne savaşı olursa olsun, bana filmlerde geçen bir şeymiş gibi geliyordu. Eninde sonunda iyi adamlar kazanırdı. (İyi adamlar kimdi?) Neyse ki General Cardenas, Saturnino Cedillo İsyanı'nı bastırdığından bu yana Meksika'da yeni bir savaş çıkmamıştı. Annem ve babam için inanılması zor bir durumdu bu, çünkü onlar çocukluk, ergenlik ve gençlik yıllarını, mütemadiyen süren savaş ve katliamların arasında geçirmişlerdi. Ama o sene işler tıkırında gibiydi. Dersler sürekli iptal ediliyor, otoyolların, bulvarların, spor merkezlerinin, barajların, hastanelerin, bakanlıkların, devasa binaların açılışlarına götürülüyorduk.

Tabii ki bu açılışlarda gördüğümüz tek şey bir kaya yığını oluyordu. Başkan henüz tamamlanmamış bir sürü devasa yapının açılışını yapıp duruyordu. Güneşin altında bir damla bile su içmeden saatlerce bekliyorduk- hey Rosales, biraz limon getirsene, susuzluğu gidermekte birebirdir, bir tane de buraya uzatsana- Miguel Aleman'ın gelmesini. Genç, güler yüzlü, sempatik, ışıldayan başkan, maiyetindekilerle birlikte uzaktan el sallardı kamyon büyüklüğündeki arazi arabasından. Alkışlar, konfeti, kağıttan flamalar, çiçekler, kız çocukları, askerler (hala Fransız başlıklarıyla), silahlı adamlar, askeri barikatı aşarak Bay Başkan'a bir buket gül verirken fotoğrafı çekilen şu ölümsüz ufak tefek yaşlı kadın.

Çok arkadaşım vardı, ama annemle babam hiç birini sevmezdi: Jorge'nin babası Cristeros'a karşı savaşan bir generalin oğluydu, Arturo'nun anne ve babası boşanmıştı ve şimdi hayatını insanlara fal bakarak kazanan bir teyzesinin yanında kalıyordu, Alberto'nun dul annesi bir

seyahat ajansında çalışıyordu ve namuslu bir kadın asla evinden dışarıda çalışmamalıydı. O sene Jim ve ben arkadaş olduk. Hayatımızın doğal bir parçası olmaya başlayan açılış törenlerinde Jim şöyle derdi: Bugün babam gelecek. Sonra da, görüyor musun onu, gök mavisi kravatlı olan o işte. İşte bak, Bay Başkan'ın yanında duruyor. Ama hiç kimse onu inek yalamış saçlı diğer insanlardan ayırt edemezdi. Sık sık fotoğraflarını basarlardı, orası doğru. Jim onların hepsini kesip sırt çantasında saklardı. Babamı El Excelsior'da gördünüz mü? Ne garip: hiç babana benzemiyorsun. Ne yapalım, anneme benzediğimi söylüyorlar. Büyüdüğümde ona benzeyeceğim ama.

III.
Ali Baba ve Kırk Haramiler

Babası nüfuzlu bir iş adamı olan ve hükümette önemli bir pozisyonda bulunan Jim'in, Miguel Aleman'ın herşeye kadir yakın arkadaşı ve bankacılık ortağının oğlu olarak, bizim gibi orta karar bir mahalle olan Romalılarla birlikte alelade bir okula gidiyor olması Jim'in garibine gidiyordu. Başkan her göz kırptığında Jim'in babası milyonlar kazanıyordu: her türlü anlaşma, Acapulco'da toprak, ithalat-ihracat ve inşaat izinleri, Kuzey Amerikalı firmaların Meksika'daki iştiraklerinin kurulması için yetkiler, tam da tüm kapı sundurmalarının kanserojen asbestle kaplanması gerektiğini içeren yasa geçtiğinde asbest endüstrisinde hisse senetleri, fakir mahallelerdeki bedava okul kahvaltıları için süt tozu satışları, sahte aşı ve ilaç üretimi, karaborsada dudak uçuklatan gümüş ve altın ticareti, arazinin değerini on binlerce kez artıran gelişme projelerine konu olacağı açıklanmadan bir kaç hafta önce neredeyse bir kaç kuruşa alınan büyük dönüm araziler, devalüasyondan bir gün önce dolara çevrilip İsviçre'de bir hesaba yatılıran yüz milyonlarca peso...

Daha da anlaşılmaz olanı, Jim'in annesiyle birlikte Las Lomas'da bir malikâne veya en azından Polanco'da oturmak yerine, okulun yakınlarında bir apartmanın üçüncü katında oturuyor olması. Jim'in annesi babasının metresiymiş. Karısı etkinliklere katılan yaşlı cadının teki. Onu görmek isterseniz, fakir çocuklara bir şeyler dağıtıldığı zamanı beklemeniz yeterli. (ha,ha, babam önce onları fakirleştirip, sonra da sadaka dağıtıyorlar derdi.) Kadın şişko ve iğrenç. Bir papağanla mamut arası bir türe benziyor. Ama Jim'in annesi genç ve güzel. Bazıları onu, Jim'in babasının kız kardeşi sanıyor. Ayala lafa girdi, Meksika'nın içine eden o hırsız piçin oğlu değilmiş. Onun babası annesini beraberinde San Francisco'ya götürüp sonra da onunla evlenmeyen yabancı bir gazeteciymiş. Jim'in babası ona pek iyi davranmıyormuş. Her yerde başka bir metresi var diyorlar. Hatta film yıldızlarından bile. Jim'in annesi de onlardan biriymiş sadece.

Doğru değil bu, diye cevap verdim. Böyle şeyler söylemeyin. Sizin annelerinizle ilgili böyle laflar etselerdi hoşunuza gider miydi? Hiç kimse bu lafları Jim'in suratına söylemeye cesaret edemiyordu, ama Jim sanki arkasından konuşulanları hissedebiliyormuş gibi açıklamalarda bulunurdu: Babamı çok sık görmüyorum çünkü hep yurt dışında, ülkesi için çalışıyor. Tabi tabi, sen nasıl dersen, dedi Alcaraz. "Ülkesi için çalışıyor", Ali Baba ve Kırk Haramiler. Çalınacak bir şey kalmayan şeyleri bile çalıyorlar diyorlar bizim evde. Aleman hükümetinin hepsi bir hırsız çetesi. Bizden çaldıkları parayla sana neden yeni bir süveter almıyorlar?

Jim kavgaya tutuşup kimseyle konuşmak istemiyor. Arkasından annesiyle ilgili söylediklerini öğrense neler olacağını hayal bile edemiyorum (Jim yanımızdayken sınıf arkadaşlarım saldırılarını yalnızca Bay Başkan'a yöneltiyorlar). Ben onu yargılamadığım için Jim'le arkadaş olduk. Yani tüm bu olanlar onun suçu değil. Kimse nasıl, ne zaman, nerede veya hangi aileye doğacağını seçmiyor. Artık tenefüs savaşlarına katılmayacağız. Bugün Yahudiler Kudüs'ü almış olabilirler ama yarın Araplar intikamlarını alacaklar.

Cuma günler okuldan sonra Jim ve ben sıklıkla Roma'ya, Royal'a ve Balmori'ye giderdik: artık var olmayan sinema salonlarına. Lassie veya Elizabeth Taylor'un gençliğinden filmler. En sevdiğimiz de binlerce kez izlemiş olduğumuzu tahmin ettiğim üçlü film gösterimiydi: Frankenstein, Dracula ve Kurt Adam. Ya da ikili gösterim: Burma'da Macera veya Tanrı Benim Yardımcımdır. Hatta Rahip Perez del Valle'nin Pazar günleri Club Vanguard'da izletmeye bayıldığı Elveda, Bay Chips bile. Bambi'yi izlemiş gibi hüzünlenirdim. Bu Walt Disney filmini üç yada dört yaşındayken izlemiştim ve avcılar Bambi'nin annesini öldürdü diye ağlamış, sinema salonundan zorla çıkarılmıştım. Savaş esnasında milyonlarca anneyi öldürdüler. Ama ben bunu bilmiyordum, ben onlar veya onların çocukları için ağlamadım, Movieland'de -Donald Duck, Mickey Mouse, Temel Reis, Woody Woodpecker ve Bugs Bunny çizgi filmleriyle birlikte- güncel haberlerde vermelerine rağmen: şehirlerin üzerine atılan bombalar, toplar, savaşlar, yıkıntılar, cesetler.

IV.
Uzlaşma

O kadar fazla kardeşim vardı ki Jim'i asla bizim eve davet edemiyordum. Annem mütemadiyen arkamızı toparlıyor, yemek pişiriyor veya çamaşır yıkıyor olurdu. Bir çamaşır makinesi, elektrikli süpürge, blender, düdüklü tencere, elektrikli buzdolabına (bizim buzdolabı her sabah yeni buz kalıbı koyulması gereken, son buzkalıplı dolaplardandı) sahip olmayı çok isterdi. O zamanlar annemin dar ufku evde görebildiğiyle sınırlıydı. Jalisco'lu olmayan herkesten nefret ederdi. Diğer tüm Meksikalıların yabancı olduğunu ve özellikle de başkentli olanlardan tiksindiklerini düşünürdü. Roma Mahallesi'nden ayrıca nefret ederdi çünkü tüm iyi aileler yavaş yavaş buradan ayrılmaya başlamıştı ve onların yerine yalnızca Araplar, Yahudiler ve Güneyliler -Campecho, Chiapas, Tabasco ve Yucatan- taşınıyordu. Artık yirmi yaşına gelmiş, Milli Üniversite'de derslere gireceğine Swing Club'a gidip havuz kenarlarında, kantinlerde ve kerhanelerde zamanını harcayan Hector'u azarlayıp duruyordu. Hector'un en büyük tutkusu kadınlar, politika ve arabalar hakkında

konuşmaktı. Herkes orduyu fazla kafaya takıyor, derdi, sivil bir başkan gelsin de o zaman görsünler bakalım ülkenin hali ne oluyor. General Henriquez Guzman'ı katakulliye getirmemiş olsalardı Meksika şimdi General Peron'lu Arjantin gibi iyi durumda olabilirdi. 1952'de işler nasıl olacak buralarda göreceksiniz, göreceksiniz. Henriquez Guzman'ın Devrimci Parti'yle veya ona karşı olarak başkan olacağına bahse girerim.

Babam tüm vaktini, yavaş yavaş Kuzey Amerikalı markaların tanıtım ve rekabet kampanyaları karşısında ezilmekte olan sabun fabrikasında geçiriyordu. Üretilen yeni deterjanlar radyodan duyuruluyordu: Ace, Fab, Vel. Sabunun artık geçmişte kalmış bir şey olduğunu söylüyorlardı. Büyük bir çoğumuz için de (tehlikelerden henüz habersizdik) tüm bu yeni ürünler temizlik, rahatlık ve düzen demekti, kadınlar içinse çamaşır sepetlerinin başında geçirilikleri ömür törpüsü saatlerden azaat edilmek için bir fırsattı, benim ailem içinse elimizdekileri yavaş yavaş silip süpüren bir dalga gibiydi.

Meksika'nın başpiskoposu Bay Martinez, komünizmin ilerlemesini durdurmak için bir günlük dua ve kefaret günü ilan etti. O sabahı asla unutmayacağım. Teneffüs esnasında, Jim'e Büyük Küçük Kitaplar'ımdan birini gösterirken- sayfalarını hızlı çevirdiğiniz zaman çizgi film izliyor hissine kapıldığınız, sayfaların üst kısımlarında çizimlerin olduğu şu kitaplar-, daha önce benimle hiç uğraşmayan Rosales, hey şu iki ibneye bakın, diye bağırdı. Hadi gidip şu iki ibneyi eşek sudan gelinceye kadar dövelim. Ve bana vurmaya başladı. Annen orospunun teki. Seni orospunun çocuğu seni. Bekle de gör kim ibneymiş

seni siktiğimin yerlisi. Bizi öğretmenimiz ayırdı. Benim dudağım patlamıştı, onun da burnu kanamış, tişörtünü kanlar içinde bırakmıştı.

O kavga sayesinde babam bana diğer insanları hor görmemeyi öğretti. Kiminle dövüştün, diye sordu. Rosales'le dedim, o yerliyle. Babam da Meksika'da yaşayan herkesin, bilmesek ya da istemesek de yerli olduğumuzu söyledi. Eğer yerliler fakir olmasalardı, birine yerli diyerek ona hakaret etmiş olmazdın, dedi. Ben de Rosales'e "işe yaramaz" dedim. Babam hiç kimsenin fakir bir hayat sürdürdüğü için suçlanamayacağını ve başkalarını yargılamadan önce kendi kendime, onların da benimle aynı fırsatlara sahip olup olmadıklarını düşünmemi sormam gerektiğini anlattı.

Rosales'le kıyaslandığında bir milyoner sayılırdım, ama Harry Atherton'la kıyaslandığındaysa bir dilenci kalırdım. Geçen yıl, Meksika Lisesi'nde okurken, Harry Atherton beni Las Lomas'taki evlerine davet etmişti: evin altında yüzme havuzu, binlerce deri kaplı kitapların olduğu bir kütüphane, kahya, şarap mahzenleri, spor salonu, buhar odası, tenis kortları, altı banyosu (zengin Meksikalılar'ın neden hep bu kadar fazla banyosu olur ki?) vardı. Harry'nin odası, içinde bir şelale ve bir çok eski ağacın olduğu bir bahçeye bakıyordu. İspanyolca konuşulan ortamlara alışsın ve daha sonra yardımcıları, çırakları ve uşakları olacak insanlarla tanışıklık kazansın diye ailesi onu Amerikan lisesi yerine Meksika lisesine göndermişti.

Akşam yemeği yedik. Ailesi benimle bir çift söz dahi etmedi ve tüm yemek süresince İngilizce konuştular. Tatlım, ufak Latino'yu nasıl buldun? Biraz yerden bitme, değil

mi? Oh Jack, lütfen. Zavallı çocuk söylediklerimizi anlıyor olabilir. Merak etme tatlım, tek bir kelimesini dahi anlamıyordur. Ertesi gün Harry bana, sana bir öğüt vereceğim, dedi. Geçen akşam bifteği balık çatalıyla yedin. Çorbanı içerken de bu kadar gürültü yapmamalısın, ağzın yemek doluyken konuşmamalısın, yavaş çiğnemeli ve ufak lokmalar halinde yemelisin.

Babamın işindeki sorunlar yüzünden Meksika Lisesi'nin harcını veremez hale gelip de okul değiştirdiğimdeyse Rosales'le tam tersi oldu. Vatandaşlık bilgisi dersi notlarını almak için Rosales'in evine gittim. Rosales mükemmel bir öğrenciydi, kompozisyon ve yazımda en iyisiydi ve hepimiz onun bu çalışkanlığından bir şekilde faydalanırdık. Keresteler üzerinde inşa edilmiş bir mahallede oturuyordu. Kırık borular sokağı sular altında bırakmıştı. Yeşilimsi sulardan bok akıyordu.

Yirmi yedi yaşındaki annesi elli yaşında gösteriyordu. Bana çok sıcak davranmıştı, daha önceden davet edilmemiş olmama rağmen, akşam yemeklerini benimle pay ettiler. Beyinli börek. Midem bulanmıştı. Böreklerden araba yağına benzer garip bir yağ kokusu geliyordu. Rosales oturma odasındaki hasırın üzerinde uyuyordu. Annesinin yeni sevgilisi onun yatak odasına girmesini yasaklamıştı. Evin tek yatak odasına.

V.
Okyanus Kadar Derin

Rosales'le kavga ettikten sonra, Jim, onun dostu olduğuma ikna olmuştu. Bir Cuma günü, daha önce asla yapmamış olduğu bir şey yaptı: okuldan sonra atıştırmalık bir şeyler yemek için beni evine çağırdı. Bense onu kendi evime çağıramıyor olduğum için üzülüyordum. Dördüncü kata çıktık ve kapıyı açtı. Benim de anahtarım var çünkü annem hizmetçi çalıştırmayı sevmiyor. İçerisi parfüm kokuyordu, ortalık gayet düzenli ve çok temiz görünüyordu. Sears Roebuck'tan cafcaflı mobilyalar vardı. Annesinin Semo Stüdyosu tarafından çekilmiş bir portresi, Jim'in ilk doğum gününden bir kare (arka fonda Golden Gate Köprüsüyle) ve babasının, Başkan'ın uçağı olan Zeytin Treni'nde[*] çekilmiş bir çok grup fotoğrafı vardı. "Devrimin Yavruları" ve takımı. Ülkeyi yönetecek olan ilk üniversite mezunları. Politikacı değil, teknisyenler. Kusursuz ahlaklı kişiler, diye anlatıyordu propagandalar.

[*] Meksika'daki başkanlık treninin adı.

Jim'in annesinin bu kadar genç olacağını tahmin etmiyordum, o kadar zarif ve herşeyden önemlisi, o kadar güzeldi ki. Ona ne söyleyeceğimi şaşırmıştım. Bana elini uzattığında neler hissettiğimi tarif etmem imkansız. Orada durup ona bakakalmak isterdim. Lütfen, Jim'in odasına geçin. Ben de atıştırmalıklarınızı hazırlayayım. Jim'in odasında atomik kalem koleksiyonuna (korkunç kokan, yapışkan mürekkep akıtan şu mürekkepli kalemler, artık mürekkep ve kurutma kağıdı kullanmayı bıraktığımız o son seneye kadar gayet rağbet görmüşlerdi); babasının ABD'den getirdiği oyuncaklarına baktık: füze atan uçaklar, jetli bomba atar savaşçılar, alev makineleriyle donatılmış askerler, plastik makineli silahlar (plastik yeni yeni çıkıyordu), bir Lionel marka elektrikli tren, taşınabilir bir radyo. Bunların hiç birini okula getirmiyorum çünkü Meksika'da kimsede böyle oyuncaklar yok. Hayır, tabii ki yok. İkinci Dünya Savaşı'nın çocuklarıyız biz, bizim hiç oyuncağımız olmadı. Elde avuçtaki herşey, Parker ve Esterbrook marka kalemlere kadar, savaş mamülleri üretmekte kullanıldı. Ama oyuncaklar benim umrumda bile değildi zaten. Baksana, annenin adı ne demiştin? Mariana. Ben de ona böyle seslenirim. Anne demem. Peki ya sen? Ben mi? Yok, hayır. Ben anneme resmi bir şekilde hitap ederim, tıpkı onun da büyük anneme hitap ettiği gibi. Benimle dalga geçmesene Jim. Gülmesene.

Hadi gelin de biraz atıştırın, dedi Mariana. Böylece oturduk. Ben de onun karşısına oturdum. Ona bakıyordum. Ne yapsam bilemiyordum: hiç bir şey yemesem mi, yoksa kendisini iyi hissetmesi için masadaki herşeyi silip süpürsem mi. Eğer yersem, benim kıtlık içinde yaşayan

bir çocuk olduğumu sanabilir; eğer yemezsem de onun pişirdiklerini beğenmediğimi düşünebilir. Tamam, yavaş yavaş çiğne. Ağzında yemek varken konuşma. Ne hakkında konuşabiliriz peki? Neyse ki Mariana sessizliği bozdu. Yemekleri beğendin mi? İsmi uçan daire. Onları bu makinede kızartıyorum. Bayıldım, hanım efendi. Daha önce hiç böyle lezzetli bir şey yememiştim. Muhteşem ekmek, jambon,Kraft marka peynir, pastırma, tereyağı, ketçap, mayonez, hardal. Annemin yaptığı pozole, birria, tortilla ve yeşil sosla yaptığı chicharonlardan o kadar farklıydı ki. Bir tane daha Uçan Daire ister misin? İstersen seve seve bir tane daha yapabilirim. Sağolun ama istemem hanım efendi. Lezizler, ama lütfen, zahmet etmeyin.

Hiç bir şeye elini sürmedi. Oturduğumuz süre boyunca benimle konuştu durdu. Jim arka arkaya Uçan Daire'leri götürürken hiç ağzını açmadı. Mariana, baban ne iş yapar, diye sordu. Cevap vermeye utanmıştım: Banyo ve çamaşır sabunu üreten bir fabrikası var. Çıkan yeni deterjanlar da onu işinden ediyor. Ne yazık. İşin bu boyutunu hiç düşünmemiştim. Duraksama. Sessizlik. Kaç kardeşin var? Üç kız kardeşim ve bir de erkek kardeşim. Hepiniz burada, Mexico City'de mi doğdunuz? Sadece ben ve en küçük kız kardeşim, geri kalanları Guadalajara'da. San Francisco Sokağı'nda büyük bir evimiz vardı. Ama yıkıldı. Okulu seviyor musun? Okul fena değil ama asıl okul arkadaşlarımız çekilmiyor, değil mi Jim?

Hanım efendi, izin verirseniz artık kalkmalıyım (eve sekizden sonra gidersem beni öldüreceklerini nasıl açıklayabilirim ki?). Çok sağolun, hanım efendi. Herşey lezizdi. Annemden de bu tost makinelerinden almasını ve Uçan

Daire hazırlamasını isteyeceğim. Bunlardan Meksika'da yok ki, diye ilk defa ağzını açtı Jim. Eğer istersen bir sonraki sefer gittiğimde Amerika'dan bir tane getirebilirim senin için.

İstediğin zaman gelebilirsin buraya. Gene bekleriz. Herşey için tekrardan teşekkürler, hanım efendi. Sağol Jim. Pazartesi görüşürüz. Burada sonsuza kadar kalabilmeyi veya en azından Mariana'nın oturma odasında duran fotoğrafını yanımda götürebilmeyi ne kadar çok isterdim. Tabasco Sokağı'na yürüdüm, Zacatecas'a, eve varmak için Cordoba'ya geçtim. Gümüş renkli sokak lambaları, ortalığı hafif loş bırakıyordu. Yarı karanlığın içinde bir şehir uzanıyordu: o günlerin gizemli Roma Semti. Bu yoğun dünyanın atomu, bu dünyaya adım atmamdan çok uzun yıllar önce, yıllar sonra vereceğim performansa sahne olması için hazırlanmıştı sanki. Bir müzik kutusunda bolero çaldığını duydum. O zamana kadar duyduğum tek müzik Milli Marş, kilise ilahileri, Cri Cri ve çocuk şarkılarıydı: "Küçük Taylar", "Harflerin Geçidi", "Küçük Siyah Karpuz Çocuk", "Kovboy Fare", "Juan Pestanas" ve Radio XEQ'un sabah altı buçukta babam beni uyandırması için açtığı Şafakta Yürüyenler Birliği'nin yayınlanmasından önce yayınladığı yoğun ve derinden gelen Ravel melodisiydi. Ravel'la uzaktan yakından alakası olmayan bu diğer boleroyu duyduğumda, şarkının sözleri dikkatimi çekti. " Cennet veya gökyüzü ne kadar yüksek olursa olsun/ okyanuslar ne kadar derin..."

Alvaro Obregon Bulvarı'na baktım ve kendi kendime, işte tam da bu anın anısını hep aklımda tutacağım çünkü bu andan itibaren hiç bir şey eskisi gibi olmayacak, dedim.

Bu günden sonraki herşey benim tarih öncesi zamanıma ait olacak. Bu anı hep saklayacağım çünkü Mariana'ya aşık oldum. Peki şimdi ne olacak? Hiç bir şey olmayacak. Hiç bir şey olamaz ki. Peki ben ne yapacağım? Okulumu değiştirip Jim'i ve Mariana'yı bir daha görmeyecek miyim? Kendi yaşımda bir kız mı arayacağım? Ama benim yaşımdaki kimse kız aramaz ki. Benim yaşımdaki birinin yapabileceği tek şey gizlice, sessizce aşık olmak, tıpkı benim Mariana'ya aşık oluşum gibi. Herşeyin kaybolduğunu ve hiç bir umut olmadığını bile bile aşık olmak.

VI.
Saplantı

Geç kaldın. Ama Anne, Jim'in evine bir şeyler atıştırmaya gideceğimi demiştim ya. Evet, ama gene de bu saate kadar dışarıda kalmana izin vermemiştim: saat sekiz buçuk olmuş. Çok meraklandım: öldürüldün ya da Büyük Dolandırıcı tarafından kaçırıldın sandım. Ne halt yedin peki arkadaşında? Küçük dostunun ailesi kimmiş merak ettim. Şu sinemaya gittiğin çocuk mu bu?

Evet. Babası çok önemli birisi. Hükümet için çalışıyor. Hükümet için mi? Peki o pis binada mı oturuyorlar? Neden daha önce söylemedin? Adı ne demiştin? İmkansız: ben adamın karısını tanıyorum. Karısı ve Elena teyzen yakın arkadaş. Onların çocuğu yok ki. Tüm o zenginlik ve gücün ortasında nasıl büyük bir trajedi bu. Seni işletiyor olmalılar, Carlitos. Neden bilmiyorum ama kesin seni işletiyorlar. Öğretmenine danışıp bu konunun aslını öğreneceğim. Hayır, ne olur, sana yalvarırım Mondragon'a bir şey anlatma. Jim'in annesi ne der sonra? Bana çok kibar davrandı. Bir de bu eksikti şimdi! Sen başka ne saklıyorsun

bakayım? Hadi, çıkar ağzındaki baklayı, şu Jim'in evine gitmedin aslında, değil mi?

Sonunda annemi ikna etmeyi başardım. Ama gene de ortada bir gariplik olduğundan şüphelendiğini de biliyordum. Çok kötü bir haftasonu geçirdim. Yeniden ufak bir çocuk olmuştum. Ajusco Meydanı'na gidip tek başıma ufak tahta arabalarımla oynadım. Ben bebekken yürümeyi öğreneyim ve biraz güneş alayım diye buraya getirirlermiş beni. Porfirio Diaz[*] zamanından kalma evler vardı burda, bazıları çoktan yıkılmış, yerlerini korkunç yeni binalar almıştı. Sekiz rakamı şeklinde bir fıskiye; suyun içinde yüzen ölü böcekler. Bayan Sara P. de Madero[**] da benim evimle park arasında bir yerde oturuyordu. Uzaktan bile olsa, ismi tarih kitaplarında yazan, kırk sene önce olmuş olaylarda adı geçen birini görebiliyor olmak bana inanılmaz geliyordu. Bu kırılgan, onurlu yaşlı kadın, halen katledilmiş kocasının yasını tutmaktaydı.

Ajusco Meydanı'nda oynarken içimden soruyordum: nasıl olurda bir kez gördüğün ve annen olacak yaşta olan Mariana'ya aşık olabilirsin? Bu aptalca ve absürt bir şey, çünkü onun bu aşka karşılık verme ihtimali sıfır. Ama içimdeki bir başka ses, güçlü olanı, gerekli açıklamaları yapıyordu: durmadan onun adını tekrar ediyordu. Sanki onun ismini binlerce kez dile getirmek, onu bana yakınlaştırabilirmiş gibi. Pazartesi işler daha da kötüleşti. Jim,

[*] Meksika'yı 30 yılı aşkın bir süre diktatörlükle yöneten asker ve devlet başkanı.

[**] Sara Perez Romero, Meksika başkanı Francisco I. Madero'nun eşi, "Devrimin First Lady'si" ve "Sarita" isimleriyle tanınırdı.

Mariana senden hoşlanmış, dedi. Arkadaş olduğumuza sevinmiş. Ben de, yani benim var oluşumun farkında, beni fark etti, üzerimde bıraktığı etkiyi -azıcık, azıcık da olsa- fark etti yani, diye düşündüm.

Haftalar boyunca elimden gelen her fırsatta lafı ona getirerek Mariana'yı sordum. Jim'i şüphelendirmemeye de dikkat ediyordum. Mariana'yla ilgili öğrenebileceğim herşeyi sorarken ona karşı duyduğum ilgiyi de çaktırmamaya çalışıyordum. Jim, çoktan bilmediğim hiç bir şey anlatmıyordu aslında bana. Kendi hikayesinden bihaberdi sanki. Diğer herkes olan bitenin farkındayken o nasıl bu kadar cahil kalabilirdi ki. Evine gidip bana oyuncaklarını, çizgi romanlarını göstermesi için defalarca yalvardım ona. Jim, Mariana'nın Sanborns'dan aldığı İngilizce çizgi romanları okurdu. Bizim kahramanlarınızla dalga geçerdi: Pepin, Paquin, Chamaco, Cartones, aramızda en çok saygı görenlerle bile, Arjantinli Billiken ve Şilili Peneca'yla.

Hep çok fazla ödevimiz olduğu için, Jim'in evine yalnızca Cuma günleri gidebiliyordum. Ben onlara gittiğimdeyse Mariana her seferinde kuaförde, babasıyla randevusuna hazırlanıyor olurdu. Sekiz buçuk, dokuz sularında eve döner, ben de o saate kadar kalamadığımdan onu göremezdim. Atıştırmalıklarımız çoktan hazırlanmış ve buzdolabına konmuş olurdu: tavuklu salata, lahana salatası, elmalı pasta. Bir seferinde Jim dolabı açtığında, Mariana'nın altı aylıkken kaplan derisi desenli bir halıda yattığı çıplak bir fotoğrafı yere düştü. Çok ortada olduğu için kimsenin durup da aklına getirmediği bir durumu fark ettiğimde, içimden sıcak bir sevgi dalgasının yayıldığını hissettim: Mariana da bir zamanlar küçük bir kız çocuğu olmuştu,

bir zamanlar benim yaşımdaydı, şimdiyse annem yaşında bir kadındı, daha sonraysa büyük annem yaşında biri olacaktı. Ama işte o içinde bulunduğumuz an dünyadaki en güzel kadın oydu ve kendimi onu düşünmekten geri alamıyordum. Mariana benim saplantım oluvermişti. Cennet veya gökyüzü ne kadar yüksek olursa olsun/ okyanuslar ne kadar derin...

VII.
Bugün, O Gündür

Ve işte bir gün -benim bayıldığım ama diğer herkesin nefret ettiği şu bulutlu günlerden bir gün- artık kendime hakim olamadım. Milli Lisan Dersinde, yani İspanyolca dersindeydik. Mondragon geçmiş zaman dilek kipini anlatıyordu: sevmiş olsaydı, sevmiş olsaydık, sevmiş olsaydınız, sevmiş olsaydılar. Saat on bir olmuştu. Tuvalete gitmek için izin aldım. Sonra da okuldan kaçtım. 4 numaralı apartman dairesinin zilini çaldım. Bir, iki, üç sefer. Sonunda Mariana kapıda belirdi: taze, güzel, yüzünde sıfır makyajla. İpek bir kimono giymişti. Tıpkı babamın kullandığı jiletlere benzeyen, ama onların yanında minyatür kalan bir jilet vardı elinde. Zili çaldığımda bacaklarını veya koltuk altını tıraş ediyor olmalıydı. Beni gördüğüne haliyle şaşırmıştı. Carlos, ne yapıyorsun burada? Jim'e bir şey mi oldu? Hayır, hanım efendi. Jim iyi. Hiç bir şey olmadı.

Bir şekilde koltuklara geçtik. Mariana bacak bacak üstüne attı. O esnada bir saniyeliğine de olsa kimonosu

hafifçe aralandı. Bacakları, kalçası, göğüsleri, düz karnı, saklı kalmış kadınlığı... Bunu size nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum, hanım efendi. Çok utanıyorum. Hakkımda ne düşüneceksiniz acaba? Carlos, neler olduğunu anlamıyorum, gerçekten. Günün bu saatinde seni burada görmek çok garip. Okulda olman gerekmiyor mu senin? Evet, tabii ki, ama artık daha fazla dayanamıyorum. Daha fazla içimde tutamıyorum. Okulu kırdım. Eğer yakalanırsam, beni okuldan atarlar. Burada sizinle olduğumu hiç kimse bilmiyor. Lütfen, kimseye buraya geldiğimden bahsetmeyin. Jim'e söylemeyin. Yalvarırım, özellikle de Jim'e söylemeyin. Söylemeyeceğinize söz verin.

Bekle biraz. Sakin ol ve neler olup bittiğine bir bakalım. Neden bu kadar gerginsin? Evde korkunç bir şey mi oldu yoksa? Peki okulda mı sorun var? Biraz çikolatalı süt, Coca Cola veya maden suyu ister misin? Güven bana. Sana nasıl yardım edebilirim, söyle. Hayır, bana yardım edemezsiniz hanım efendi. Nedenmiş o, Carlitos? Çünkü buraya -direk söyleyeceğim şey için lütfen beni bağışlayın, hanım efendi- size aşık olduğumu söylemek için geldim.

Güleceğini, bağıracağını ve bana çıldırmış olduğumu söyleyeceğini düşünmüştüm. Ya da belki de daha fazlasını yapıp, defol git buradan, diyeceğini. Bu yaptığını ailene ve öğretmenine söyleyeceğim. Tüm bu olası karşılıklardan ödüm kopuyordu: olası olduğunu düşündüklerimden. Fakat gel gör ki, Mariana sinirlenmedi, benimle dalga da geçmedi. Karşımda oturmuş, bana üzgün üzgün bakmıştı. Elimi tuttu (elimi tuttuğunu asla unutmayacağım) ve şöyle dedi:

Seni çok iyi anlıyorum. Ne kadar iyi anladığımı tahmin edemezsin. Şimdi sen de beni anlamaya çalışmalı ve tıpkı oğlum gibi küçük bir çocuk olduğun, benimse yaşlı bir kadın olduğum gerçeğiyle yüzleşmelisin. Yirmi sekiz yaşına girdim. Bu yüzden aramızda ne şimdi, ne de başka bir zaman, hiç bir şey olmayacak. Beni anlıyorsun, değil mi? Senin acı çekmeni istemiyorum. Seni gelecekte bir çok korkunç şey bekliyor, seni zavallı çocuk. Carlos, bunu bir şaka gibi düşünmeye çalışmalısın, komik bir şey gibi, ancak böylece büyüdüğünde ve bu olayı hatırladığında, pişmanlık duymadan gülümsemeyi başarabilirsin. Jim'le birlikte bize gelmeye ve bana olduğum şey gibi, en iyi arkadaşının annesi olarak davranmaya devam et. Sakın buraya gelmeyi bırakma, hiç bir şey olmamış gibi davran ve böylelikle bu *karasevda*, pardon, bu aşk söner ve senin için bir sorun, hayatın boyunca seni avlamaya devam edecek bir trajedi olmaz.

Ağlayacak gibi olmuştum. Ama kendimi tuttum ve karşılık verdim: Haklısınız, hanım efendi. Söylediğiniz her şeyi anlıyorum. Bu şekilde karşıladığınız için size çok teşekkür ederim. Beni affedin. Ama yine de, size söylemem gerekiyordu. İçimde biraz daha saklasaydım öleceğimi düşünüyordum. Affedilecek bir şey yok, Carlos. Hissettiklerinle ilgili dürüst ve cesur olman güzel bir şey. Ama lütfen Jim'e bundan bahsetmeyin. Ağzımı bile açmayacağım. Endişelenmene gerek yok.

Ellerimi ellerinden çektim. Gitmek üzere ayağa kalktım. Mariana beni durdurdu. Gitmeden önce senden bir iyilik isteyebilir miyim? Seni öpmeme izin ver. Ve beni öptü. Tam olarak dudaklarımdan olmasa da, ağzımın

yanından. Jim'e her gün okula gitmeden önce verdiği öpücükler gibi. Titriyordum. Onu öpmedim. Hiç bir şey söylemedim. Merdivenleri koşarak indim. Okula dönmek yerine, Insurgentes Bulvarı'nı baştan aşağı yürüdüm. Eve döndüğümde aklım karmakarışıktı. Hasta numarası yapıp, yatağa girdim.

Ama öğretmenim bizimkileri aramıştı bile. Bir anda ortadan kaybolmama şaşırmış, beni tuvaletlerde ve okulun her köşesinde aramışlardı. Jim haber vermişti: muhtemelen annemi görmeye gitmiştir. Günün bu saatinde mi? Evet, Carlos pek gariptir. Aklından ne geçtiğini asla tahmin edemezsiniz. Kafasındaki vidalardan bir kaçı gevşemiş bence. Erkek kardeşlerinden biri yarı deli bir gangster.

Mondragon ve Jim apartman dairesine gitmişlerdi. Mariana, Cuma günü orada unuttuğum tarih kitabını almak için bir kaç dakikalığına uğradığımı itiraf etmişti. Bu yalan Jim'i çileden çıkarmıştı. Nasıl olduğunu bilmiyorum ama tüm olan biteni anlamış ve tüm detaylarıyla öğretmene anlatmıştı. Mondragon fabrikayı ve evi aramış, bizimkilere yaptıklarını anlatmıştı. Mariana'nın olan biteni inkar etmesine rağmen. Onun inkârı beni Jim'in, Mondragon'un ve bizimkilerin gözünde daha da şüpheli konuma düşürmüştü.

VIII.
Bu Dünyanın Prensi

Senin böyle bir canavar olabileceğini hayal dahi etmezdim. Böyle davranmayı bu evden öğrenmiş olamazsın! Hadi itiraf et, sana bu deliliği yaptıran Hector muydu? Kendinden küçük birini böyle bozan her kimse, ağır ve acı dolu bir ölümü ve cehennemin en ağır gazaplarını hak eder. Hadi, konuşsana, korkak tavuk gibi oturup ağlama böyle. Seni böyle bir şey yapman için ikna edenin kardeşin olduğunu söyle bana.

Dinle, anne, o kadar da kötü bir şey yaptığımı düşünmüyorum. Kaldı ki sen de hiç yanlış bir şey yapmadığını iddia edebilir misin? Sinirin geçer geçmez günah çıkarmaya başlayacak ve İsa Efendimiz günahlarını affetsin diye komünyona katılacaksın.

Babam beni azarlamadı bile. Sadece fikrini beyan etti: bu çocuk normal değil. Kafası düzgün çalışmıyor. Altı aylıkken Ajusco Meydanı'nda kafa üstü düştüğünden olmalı. Bir uzmana göstereceğim onu.

Hepimiz ikiyüzlüyüz. Diğerlerini görüp yargıladığımız gibi kendimizi görüp yargılayamıyoruz. Neler olup

bittiğinden her zaman bihaber olan ben bile, babamın başka bir eve daha baktığını öğrenmiştim: bir kadın -eski sekreteri- ve iki çocuğuna. Saçlarını kestirmek için berberde beklerken olanları hatırlıyorum. Haber dergilerinin yanında Vea ve Vodevil'ın[*] bir kaç sayısı duruyordu. Berber ve müşterisinin hükümete geçirmelerinden faydalanarak Vea'yi Hoy'un içine sakladım ve hepsi yarı çıplak olan Tongolele, Su Muy Key ve Kalantan'ın fotoğraflarına bakmaya başladım. Bacaklar, göğüsler, ağızlar, beller, kalçalar, saklı kalmış kadınlıklar.

Neredeyse her gün babamın sakal tıraşını yapan ve bir yaşımdan bu yana saçlarını kesen berber, camdan yansıyan yüz ifademi görmüştü. Bırak o elindekini, Carlitos. O dergiler yetişkinler için. Bu yaptığını babana söyleyeceğim. İşte o an çocukların kadınlardan hoşlanmamaları gerektiğini anladım. Eğer bu kuralı bozayım dersen, kocaman bir skandal yaratıp sana deli olduğunu söylerler. Bu ne adaletsizliktir böyle!

Peki arzu duyduğumu ilk kez ne zaman fark etmiştim? Belki de geçen sene Chapultapec Sineması'ndaki Güneşte Düello'da Jennifer Jones'ın çıplak omzunu gördüğümdeydi. Yada Antonia'nın sarıya boyanmış zemini silmek için eteğini kaldırdığı ve bacaklarını gördüğüm zamandı. Antonia çok güzeldi ve bana her zaman iyi davranmıştı. Gene de bir seferinde ona, sen kötü birisin, çünkü tavukları öldürüyorsun, demiştim. Onların ölmesini izlemek beni çok üzerdi. Çoktan ölmüş ve yolunmuş halde satın almak çok daha iyi. Ama bunların hiç biri uzun sürmedi.

[*] Meksika'da yayınlanan porno dergileri.

Antonia evi terk etti, çünkü Hector ona bir türlü rahat vermiyordu.

Okula geri dönmedim, dışarı herhangi bir yere gitmemi de yasaklamışlardı. Her Pazar ayine katıldığımız Hanımımız Rosario Kilisesi'ne götürdüler beni, ilk komünyonumu burada almıştım, gene burada, her Cuma düzenli olarak ayinlere katıldığım için biraz şımartılıyordum. Annem içerideki banklardan birine oturmuş, sonsuza kadar lanetlenme tehlikesinde olan ruhumun kurtuluşu için dua ediyordu. Ben de günah çıkarma kabininde diz çöktüm. Ödüm koparak Papaz Ferran'a herşeyi anlattım.

Yumuşak ve kesik kesik gelen bir sesle Papaz Ferran her şeyi en ufak ayrıntısına kadar sordu: Mariana çıplak mıydı? Evde bir erkek var mıydı? Kapıyı açmadan önce günahkar bir eylemde bulunmuş olduğunu düşünüyor muydum? Ve sonrası geldi: Kendini hiç kötüye kullandın mı? Hiç boşaldın mı? Neden bahsettiğinizi anlamıyorum, peder. Bunun arkasından konuyla alakalı detaylı bir açıklama geldi. Fakat peder sonunda boşalmak için gerekli olan sıvıları üretmekten bile aciz olan küçük bir çocukla konuştuğunu fark ettikten sonra, hata yaptığını itiraf etti ve hiç bir şey anlamadığım bir dizi öğüt vermeye başladı: hepimiz doğuştan ilk günaha bulanmış olduğumuz için, bu dünyanın prensi olan şeytan mütemadiyen önümüze yeni tuzaklar kurmakta, bizi Tanrı'nın sevgisinden uzaklaştırmaya ve günaha bulamaya çabalamakta, İsa Efendimiz'in dikenlerden yapılmış tacına eklenecek yeni dikenler olacak günahlar bunlar.

Evet, peder, dedim, ama neden şeytan bizzat beni yoldan çıkarmakla uğraşsın ki. Ya da ben Mariana'ya âşık oldum

diye İsa neden acı çeksin. Bu koşullar altında beklendiği üzere, bana verilecek cezalara kendimi hazırlamıştım. Ama yapmış olduğum hiç bir şey için pişman değildim, suçlu hissetmiyordum: birine aşık olmak günah değildi. Aşk iyiydi, şeytani olan nefretti. O akşamüzeri Papaz Ferran'ın öğütlerinden çok, nasıl mastürbasyon yapılacağına dair verdiği ufak ders aklımda kalmıştı. Eve geldiğimde kendimi kötüye kullanıp boşalmak için yanıp tutuşuyordum. Ama yapmadım. Onun yerine yirmi kez Babamız ve Elli Kutsal Şehitler'i okudum. Ertesi gün komünyona gittim. Akşamüzeri, beyaz duvarlı, nikel kaplamalı mobilyaları olan bir psikiyatriste götürdüler beni.

IX.
Zorunlu İngilizce

Genç adamın biri bana bir şeyler sordu ve cevaplarını çizgili sarı kâğıtlara yazmaya başladı. Ne diyeceğimi bilemiyordum. Onun kullandığı kelime hazinesine tamamen yabancı olduğum için, bir türlü iletişim kuramıyordum. Kız kardeşlerim ve annemin aklıma hiç düşüp düşmediğini sordu. Sonra annemin her bir üyesini ve ağaçlar ve evler çizmemi istedi. Sonra Rorschach testi[*] yaptılar (o mürekkep kalıplarında canavar görmeyen var mıdır acaba?), rakamlarla ve geometrik şekillerle ve sorularla uğraştık, cevaplamam gerekliydi bunları. Sorular, onlara verdiğim cevaplar kadar saçmaydı. "En sevdiğim şey": ağaçlara tırmanıp eski evlerin duvarlarını ölçmek; limonlu şerbet, yağmurlu günler, macera filmleri, Salgari romanları. Yok yok, uyanık halde yatakta uzanmak. Ama babam her sabah altı buçukta egzersiz yapmam için yataktan sürükleyerek kaldırırdı beni. Haftasonlarında bile.

[*] Deneklerin algılarını mürekkep lekeleri kullanarak analiz eden psikolojik bir test.

"En nefret ettiğim şey": insanlara ve hayvanlara yapılan acımasızlıklar, çığlık atmak ve bağırmak, kibirlilik, büyük kardeşlerden faydalanmak, aritmetik, bazı insanların herşeyi varken diğerlerinin yiyecek yemeklerinin dahi olması, pilavda yada güveçte sarımsak dişi çıkması, ağaçları budamaları ya da onları kesip öldürmeleri, ekmeğin yere atılması.

Son testleri yapan kadın, karşımdaki adama bir şeyler söyledi. Ben bir eşyaymışım gibi davranıyorlardı. Bu açık bir Oedipal vakası, doktor. Çocuk entelektüel olarak yetersiz. Fazla korunmuş ve yumuşak başlı. Başının etini yiyen annesi muhtemelen başlıca travmasının sebebi. Onu sevgilisiyle görebileceğinin gayet farkında olmasına rağmen o kadını görmeye gitmiş. Üzgünüm, Elisita, ama ben tam tersi bir sonuca vardım: çocuk fazla zeki ve o kadar zamanından önce olgunlaşmış ki, on beş yaşına varmadan aptal olabilir. Anormal davranışları ihmal edilişinin, anne babası tarafından uygulanan aşırı disiplinin ve güçlü bir aşağılık kompleksinin sonucu. Yaşına göre boyunun çok kısa olduğunu ve ailenin en küçük erkek çocuğu olduğunu unutma. Fark ettiysen kendini kurbanlarla özdeşleştiriyor: hayvanlarla, kendilerini savunamayan ağaçlarla. Ailesinden göremediği şefkati dışarıda arıyor.

Onlara bağırmak istedim: Sizi aptallar, kendinizin dahi anlamadığı bir dildeki bu saçmalıkları anlatmadan önce en azından neden bir fikir birliğine varmıyorsunuz? Neden her şeyi etiketlemek zorundasınız? Neden birinin aşık olabileceği gerçeğini kabul etmek istemiyorsunuz? Siz hiç aşık olmadınız mı? Ama adam bana doğru yü-

rüdü ve, şimdi gidebilirsin, dostum, dedi. Test sonuçlarını babana göndereceğiz.

Babam eskimiş Life, Hook, Holiday dergilerinin kopyalarıyla dolu bekleme odasında sessizce oturuyor, tüm o dergileri rahatlıkla okuyabileceği için gurur duyuyordu. Yetişkinler için İngilizce akşam sınıfını, sınıf birincisi olarak geçmişti, her gün alıştırma kitapları ve kasetleriyle ders çalışıyordu. Onun yaşında bir adamı -tam kırk iki yaşında yaşlı bir adam!- ders çalışırken görmek o kadar garipti ki. Sabahın köründe, egzersizlerini yaptıktan sonra, kahvaltı etmeden önce, düzensiz fiilleri gözden geçirirdi: be, *was*, *were*, *been*; *have*, *had*, *had*; get, *got*, *gotten*; *break*, *broke*, *broken*; *forget*, *forgot*, *forgotten*; sonra da telaffuz çalışırdı: *apple*, *world*, *country*, *people*, *business*. Jim için çocuk oyuncağı olan bu kelimeleri doğru söylemek babam için ne kadar da zordu.

Takip eden haftalar korkunç geçti. Sadece Hector beni savunuyordu. Vay anasını, neler yaptın böyle! Baya seviye atladın. Yani daha şimdiden Rita Hayworth'den de taş, onun gibi ateşli piliçlerle yiyişmeye başlarsan, büyüyüp adam olduğunda ne fındıklar kırarsın sen! Bence çok haklısın, gerçekten becermeye başlamadan biraz pratik yapmaya çalışıyorsun. Bu kadar kız kardeşimiz varken ikimiz de ibne olamazdık zaten. Ama attığın adıma dikkat et, Carlitos; o adam kundakçılarını peşine takıp seni eşek sudan gelinceye kadar dövmesinler. Ama Hector, o kadar büyük bir şey değil ki bu. Yaptığım tek şey ona aşık olduğumu söylemekti. Bunda kötü hiç bir şey yok. Başka hiç bir şey yapmadım. Cidden, ortalık neden bu kadar karıştı anlamıyorum.

Babanın aç gözlülüğü yüzünden dilencilerin okuluna düşeceksin. *Diğer masraflara* para saçıyor, ama iş kendi çocukları oldu mu cebinde akrep var. Buna inanabiliyor musun, *öyle bir kadının* oğlunu okula sokuyorlar. Seni bizim gibi insanların, bizim sınıfın çocuklarının gittiği bir okula geçirmeliyiz. Ve Hector: Ama anne, hangi sınıftan bahsediyorsun? Tam da ait olduğumuz yerdeyiz, baş aşağı giden bir Romalı aileyiz, Meksika orta sınıfının örneklerinden biriyiz. Carlos da doğru yerde. O okul tam da bizim gibiler için. Onu başka nereye gönderebilirsin ki?

X.
Ateş Yağmuru

Annem sürekli ailemizin -yani onun ailesinin- Guadalajara'daki en iyi ailelerden biri olduğunu söylerdi. Adları hiç bir skandala karışmamıştı, benim yarattığım gibi skandallar gibi. Onurlu, çalışkan erkekler. Kanaatkâr, kendini ailelerine adayan kadınlar, örnek anneler. Akıllı ve uysal çocuklar. Sonradan gelen yerli göçmen kalabalığı asil kan ve namusundan intikam almak için geldiler. Devrim -yaşlı başkanlarınki yani- ailemizde çok fazla Cristero[*] olduğu bahanesiyle çiftliklerimize, San Francisco Sokağı'ndaki evimize el koymuştu. Tüm bunlar yetmezmiş gibi, babam -mühendis olmasına rağmen bir terzinin oğlu olduğu için hor görülüyordu- kayın babasından kalan mirası olur olmaz işlere girerek har vurup harman savurmuş, arka arkaya atıldığı yeni iş maceralarıyla ülke içindeki şehirlerarasında hava ulaşımı kurmaya çalışmış, ABD'ye tekila

[*] 1926-1929 senelerinde Meksika Devrimi'ne karşı savaş açan ve ismini İsa'nın İspanyolca söylenişi olan 'Cristo'dan alan isyankar gruba verilen isim.

ihraç etmeye kalkmıştı. Sonra da dayılarından borç alınan parayı kullanarak, savaş esnasında iyi iş yapan fakat Amerikalı şirketlerin iç piyasaya girmelerinden sonra iflas eden sabun fabrikasını satın almıştı.

İşte bu yüzden annem sürekli aynı şeyi tekrar edip duruyordu: bu yerin dibine batasıca Mexico City'ye düştük. Rezil, kepaze bir yer bir yer burası, ateş yağmurunu bekleyen Sodom ve Gomore burası, Guadalajara'da asla şahit olmadığımız vahşetlerle dolu bir cehennem, benim işlediğim suç burada her gün işlenen sıradan suçlardan biri. En büyük kötülüklerle bir arada yaşamak zorunda kaldığımız Uğursuz Başkent burası. Kötü örnekler de bulaşıcı. Koyun sürüsü gibi insanlar. Arka arkaya aynı şeyi söyleyip duruyordu: Nasıl olur da *muntazam* bir okula bir piçi (piç de nedir?), bir kapatmanın gayrimeşru çocuğunu kabul ederlerdi? O fahişenin kaç müşterisi olduğunu bilmek mümkün değilken, o gençliği yoldan çıkaran kadının çocuğunun babasının kim olduğunu anlamanın yolu yok. (Gayrimeşru çocuk ne anlama geliyor? Kapatma ne demek? Neden ona fahişe diyorsun?)

Annem bu esnada Hector'u unutmuştu. Hector üniversitenin *aygır* olmakla böbürleniyordu. Rektör Zubiran'ı istifa etmeye zorlayan ve Diego Rivera'nın Prado Otel'ine yaptığı "Tanrı yoktur" ifadesini silen sağ kanat militanlardan biri olduğu rivayet ediliyordu. Hector *Kavgam*'ı, Field Marshal Rommel'le ilgili kitapları, Vasconcelos'un *Meksika'nın Kısa Tarihi*'ni, Havana'da basılıp, Tivoli civarlarında ve San Juan de Letran'da el altından satılan porno romanları, Harem'deki Damızlık'ı, Doyumsuz Geceler'i, Bir Nemfomanın Anıları'nı okuyordu. Babam, Arkadaş

Edinme ve İnsanları Etkilemenin Yolları, Kendini Kontrol Etmenin Yolları, Olumlu Düşünmenin Gücü, Hayat Kırkında Başlar gibi kitaplara gömülmüştü. Annem ev işlerini yaparken XEW'de yayınlanan tüm radyo arkası yarınları dinliyor, bazen de dinlenmek için Hugo Wast veya M. Delly'den birşeyler okuyordu.

Hector ne hale gelmişti sonradan! Cılız, kel, ağırbaşlı, elli yaşında bir adam olmuştu kardeşim. Çok milletli firmalar için çalışan iş adamı pozisyonunda ne kadar da ciddi, ağır, saygıdeğer ve kendini adamış görünüyordu. Katolik bir centilmen, on bir çocuğun babası, Meksika aşırı sağ kanadının önemli bir üyesi olmuştu (en azından bir konuda her zaman tutarlı kalmıştı).

Ama o uzak günlerde, "genç patron" onlara tecavüz etmeye yelteniyor diye işten kaçan hizmetkârlar (çetesinin sloganı "hizmetçilerle yap" şeklindeydi, gecenin bir yarısı, okuduğu romanlar yüzünden azmış, anadan doğma haliyle hizmetçilerin odalarına dalar, kızlarla mücadele eder, hiç birinin içine giremeden geceliklerinin üzerine boşalır, bu esnada duyulan çığlıklar anne babamı uyandırırdı; kız kardeşlerim ve ben, merdiven ağzında durur, olan biteni ağzımız beş karış açık izlerdik, annem ve babam Hector'u azarlar, onu evden atmakla tehdit ederlerdi, gecenin o saatinde hizmetçiyi "genç patron"a *kuyruk salladığı* için kapının önüne koyarlardı); Meave veya Dos de Abril Caddesi'ndeki fahişelerden kaptığı zührevi hastalıklar; Piedad Nehri'nin kıyısında iki düşman çetenin kavgaları, içlerinden birinin attığı taşla kırılan ön dişleri; kauçuk bir boruyla kafatası kırılan bir çilingir; Hector ve arkadaşlarının Urueta Parkı'nda uyuşturucu alıp Çinli

bir çifte ait bir kafetaryayı yağmalamaları yüzünden karakola gidilmesi; babamın zararları karşılamak için yaptığı ödemeler ve Hector'u Lecumberri'ye göndermesinler diye hükümetten torpil araması. Hector'un uyuşturucu kullandığını duyduğumda, birilerine borcu olduğunu düşünmüştüm, çünkü bizim evde borçların uyuşturucu olduğunu söylerlerdi (babam da haliyle tam bir uyuşturucu bağımlısıydı.) Daha sonra ablam Isabel bana olayın aslını anlattı. Yalnızca Hector'un beni savunuyor olması doğaldı, çünkü sayemde, istemeden de olsa, ailenin kara koyunu değişmiş, yeni kara koyun ben olmuştum.

XI.
Hayaletler

Esteban'ın İsabel'in erkek arkadaşı olduğu senenin başında ortalık karışmıştı. Esteban 1930'ların çocuk yıldızlarından biriydi. Haliyle büyüdüğünde, eski masum yüz ifadesi ve tatlı çocuk sesini de kaybetmişti. Artık filmlerde veya oyunlarda rol alamıyor, bu yüzden Radyo XEW'de komedi programı yaparak hayatını kazanıyordu. Küfelik olana kadar içiyordu, Isabel'le evlenip, tek kelime İngilizce konuşmamasına rağmen Hollywood'a kapağı atarak şansını denemeyi aklına koymuştu. Onu her ziyaret ettiğinde, ayakta zor durur, leş gibi alkol kokardı, üzerindeki kırış buruş olmuş takım elbisesinde hiç bir zaman kravat olmazdı, ayakkabıları da her daim pisti.

Kimse nedenini anlayamasa da, Isabel de Esteban'ın sıkı hayranlarından biriydi. Tronw Power, Errol Flynn, Clark Gable, Robert Mitchum ve Cary Grant'in yokluğunda, Esteban, Isabel'in öpme şansını yakalayabileceği yegane film yıldızıydı. Her ne kadar baş rolünü oynadığı filmler birbirinin kopyası olan ve en az Miguel Aleman'ın

yönetimi kadar dalga geçmelere ve şakalara konu olan Meksika filmleri olsa da. Pedro Infante'nin suratını gördünüz mü? Kuaföre benziyor. Tüm hizmetçilerin ona aşık olmasına şaşmamalı.

Bir akşam babam Esteban'ı evden attı, İngilizce dersinden geç gelmiş ve Esteban'ı oturma odasında ışıklar loş bir halde, Isabel'in eteğini yukarı kaldırırken yakalamıştı. Hector onu yakasından tuttuğu gibi sokağa fırlattı ve tekmelemeye başladı, Esteban yüzü başı kan revan içinde nihayet ayağa kalkmayı başardığında da bir köpek gibi kaçtı. Isabel Hector'la konuşmayı reddetti ve eline geçen en ufak fırsatta dahi bana saldırmaya başladı. Hector zavallı Esteban'ı tekmelerken araya girerek onu kurtarmaya çalışmış olmama rağmen. Isabel ve Esteban bir daha asla görüşmediler, kısa bir süre sonra, başarısızlık, fakirlik ve alkolizmin pençesine düşmüş olan Esteban, Tacubaya'da adı kötüye çıkmış bir otelde kendini astı. Zaman zaman filmlerini televizyonda gösterdiklerinde, bir hayalet izler gibi hissederim.

O döneme dair tek olumlu sonuç, artık kendi odamın olmasıydı. O zamana kadar, küçük kız kardeşim Estelita ile çift kişilik bir yatağı paylaşıyorduk. Artık teşhisi konulmuş bir sapık olduğumdan, annem, artık benimle yatmasının kardeşim için güvenli olmayacağına kanaat getirmişti. İngilizce-İspanyolca dillerinde sekreter olabilmek için diplomasını almış Rosa Maria ve lisede okuyan Isabel'in tüm itirazlarına rağmen, Estelita da büyük kızların odasına transfer olmuştu.

Hector benim odama geçmek istemiş, annemler bu isteğini reddetmişti. Polisle başından geçen maceraları ve

hizmetçilere tecavüz etmeye yeltenmelerinden sonra, Hector bodrumda kilit altında yatmaktaydı. Eski bir yatak ve bir kaç battaniyeden başka bir şeyi yoktu. Babam onun eski yatak odasını bir nevi çalışma odası yapmış, fabrikanın gizli hesaplarını burada saklamaya başlamıştı. Binlerce kez tekrar ettiği İngilizce dersleri için de işine yarıyordu oda: *Dün gece saat kaçta yattın, kaça kadar ayakta kaldın? Çok geç yattım, uyuyakalmışım. Sabah dörde kadar uyuyamadım. Hizmetçim beni uyandırmamış, bu yüzden de uyanamadım*. Bir seneden kısa süre içerisinde İngilizce konuşmayı öğrenen başka bir yetişkin görmedim. Ama görünen o ki, babamın başka şansı yoktu.

Bir seferinde, annemle babamın konuşmasına kulak misafiri olmuştum. Zavallı Carlos. Merak etme, bu da geçecek. Hayır, bu olanlar hayatının geri kalanını mahvedecek. Çok yazık! Böyle bir şey bizim oğlumuzun başına nasıl gelebilir? Olan biteni bir kaza gibi görmeliyiz, hani sanki bir kamyon çarpmış gibi, sence de öyle değil mi? Bir kaç hafta içinde, neler olduğunu hatırlamayacak bile. Eğer şimdi ona haksızlık yaptığımızı düşünüyorsa bile, büyüdüğünde aslında tüm bunları onun iyiliği için yaptığımızı fark edecektir. Hepsi bu yozlaşmış hükümetin ülkesinde solunan ahlaksızlık yüzünden oldu, şimdiye kadar başımıza gelenlerin en kötüsü bunlar. Dergilere, radyoya, filmlere baksana, her şey masumları yozlaştırmak için hazırlanan bir komplonun parçası aslında.

Son tahlilde, kimsenin bana yardım edemeyeceği anlaşıldı. Yapayalnızdım. Hector tüm olanları bir yaramazlık, haylazlık gibi görüyor ve olan bitenden eğleniyordu. Birinin camını aşağı indirmek gibiydi bu olanlar onun

için. Ne babam, ne erkek kardeşlerim, ne Mondragon, ne Papaz Ferran, ne de o malum testleri yapanların bir halt anladığı yoktu. Davranışlarımın uymadığı bir yığın farklı kurala göre beni yargılayıp duruyorlardı.

Temmuz ayının sonunda ikinci yeni okuluma başladım. Hiç kimseyi tanımıyordum. Bir kez daha yabancı işgalciydim. Burada hiç Yahudi veya Arap yoktu, hiç burslu fakir öğrenci yoktu, çöl savaşları yapılmıyordu, ama tabii ki zorunlu İngilizce dersi burada da vardı. İlk haftalar cehennem azabı gibiydi. Aklımı Mariana'dan alamıyordum. Annem ve babam, verdikleri cezaların, günah çıkarmanın, psikolojik testlerin -ki bunların sonucunu asla öğrenemedim- beni iyileştirdiğini düşünüyordu. Ama gel gör ki, gazete satan büfecinin ağzını açık bırakan bir muziplikle Vea ve Vodevil dergilerini alıp, boşalmadan kendimle oynamaya başlamıştım. Tongolele, Lanatan, Su Mu Key'e baktığımda, yukarıda, aşağıda, her tarafta Mariana gözlerimin önüne geliyordu. Hayır, iyileşmemiştim, aşk, doğal görülen tek şeyin nefret olduğu bir dünyada hastalıktı.

Bir daha Jim'i görmedim. Evinin yakınlarına veya eski okula gitmeye cesaretim yoktu. Mariana'yı düşündüğümde, onu görmek isteğim, rahatsızlık ve alay edilme hisleri tarafından bastırılıyordu. Saçma sapan ilanı aşkımı içimde tutsaydım rahatça engelleyebileceğim bu felaketi nasıl açabilmiştim kendi başıma? Neyse, artık pişmanlık için çok geçti, olan olmuştu, ve şimdi, uzun yıllar sonra bile, Mariana'ya aşık olduğumu inkar edemiyorum.

XII.
Roma Mahallesi

Ekim ayında büyük bir deprem oldu. Kasım ayında bir kuyruklu yıldız göründü. Tüm bunların bir atom savaşının, dünyanın sonunun, veya bunlar olmasa bile Meksika'da yeni bir devrimin habercisi olduğu söyleniyordu. Sonra hırdavatçı dükkanı La Sirena yandı ve bir çok insan hayatını kaybetti. Noel tatili geldiğinde, artık herşey tamamiyle farklıydı. Babam sabun fabrikasını satmış ve fabrikayı satmasına sebep veren Kuzey Amerikalı şirketlerden birinde müdür olarak çalışmaya başlamıştı. Hector Chicago Üniversitesi'nde okuyordu. Kız kardeşlerim de Teksas'taydı.

Bir gün akşam üzeri Junior Club'da tenis oynamış, eve dönüyordum. Santa Maria hattında bir otobüste oturmuş, bir Perry Mason romanı okurken, Insurgentes ve Alvaro Obregon'un köşesinde Rosales otobüse bindi ve elindeki küçük kutuda sattığı Adams Sakızları'nı yolculara satmak için şoförden izin istedi. Sonra beni gördü. Utanarak otobüsten dışarı fırladı ve annemin kendi arabasını alıp Polanco'da bir kuaföre gitmeye başlamadan önce manikür

ve diğer işleri için kuaföre gittiği Alfonso y Marcos'un yakınlarında bir ağacın arkasına saklandı.

Rosales, eski okulumdaki en fakir çocuk, annesi hastanede hademe olan çocuk. Her şey bir kaç saniye içinde oluvermişti. Santa Maria'da otobüsten indim, Rosales kaçmaya çalışsa da, ona yetiştim. Saçma sapan bir sahneydi yaşanan, Rosales, ne olur, utanma. Çalışıyor olman çok güzel (bana bak hele, hayatımda tek bir gün çalışmışlığım yok). Annene yardım ediyor olmaktan utanmamalısın (bana bak hele, *Ruh Kliniği'nden Doktor Kalbi Kırık*'lık oynuyorum). Hadi gel, sana La Bella Italia'da dondurma ısmarlayayım. Seni gördüğüme ne kadar sevindim bilemezsin (bana bak hele, tüm bu enflasyon ve develüasyona rağmen harcayacak param var, ne kadar da alinecabım). Rosales, asık suratlı, solgun, çekinik. Sonunda durdu ve gözlerime baktı.

Hayır, Carlitos, senin için sorun olmazsa bana bir sandiviç almanı tercih ederim. Kahvaltı yapmadım. Midem sırtıma yapıştı. Kavgalarımız yüzünden bana hala kızgın değilsin, değil mi? Sen neden bahsediyorsun, Rosales? O kavgaların bir önemi yok artık (bana bak hele, yücegönüllü, incitilemez olmayı öğrenen, affetmeyi bilen biriyim). Tamam Carlitos, oturup konuşalım o zaman.

Önce Obregon'u, sonra Insurgentes'i geçtik. Tamam, hadi söyle, sınıfı geçtin mi? Jim sınavlarını verebildi mi? Ben okula dönmediğimde arkamdan neler söylendi? Rosales sessiz kaldı. Sandiviç yapan bir yere oturduk. Bir sosisli, iki biftekli sandiviç ve Sidral Mundet[*] istedi. Peki

[*] Meksika'da satılan gazlı bir içecek.

ya sen Carlitos, bir şey yemeyecek misin? Yiyemem, evde yemeğe bekliyorlar. Annem bugün biftek yapacak, en sevdiğim yemek. Şimdi bir şey yersem, sonra evde yiyemem. Bana buz gibi bir kola getirin.

Rosales Adams sakızları kutusunu masaya koydu. Insurgentes'e doğru baktı, Packard, Buick, Hudsonlar, sarı taksiler, gümüş renkli sokak direkleri, rengarenk otobüsler, hala şapka giyen yayalar, bir daha asla tekrar edilemeyecek bir sahne ve bir an. Karşıdaki binalar, General Electric, Helvex Heaters, Mabe Stoves. Uzun bir sessizlik, karşılıklı rahatsız olma hali. Rosales'in gözlerini benden kaçırması. Eskimiş tüvit pantalonuna nemli ellerini silmesi.

Yemekleri getirdiler. Rosales sosisliden bir ısırık aldı. Çiğnemeden önce, ağzını ıslatmak için bir yudum su içti. Mide bulandırıcıydı. Açlıktan ve gerginlikten perişan haldeydi, nefes almadan yiyordu. Ağzı doluyken sordu, peki ya sen? Okul değiştirmene rağmen sınıfını geçebildin mi? Tatile bir yere gidecek misin? Müzik kutusunda La Mucura bitti ve Ghost Riders in the Sky başladı. Noel'de kardeşlerimle New York'ta buluşacağız. Plaza Hotel'de yer ayırttık. Plaza'nın ne olduğunu biliyor musun? Ama baksana, neden sorduklarıma cevap vermiyorsun?

Rosales tükürüklerini, sandviçi ve maden suyunu yuttu. Boğulacak, diye düşündüm. Şey, Carlitos, bak, bunu sana nasıl anlatacağımı bilmiyorum. Sınıftaki her şey olan bitenden haberdardı. Her şey derken? Jim'in annesiyle ilgili olanlar. Jim her şeyi anlattı. Senden nefret ediyor. Herkes senin yaptığının çok komik olduğunu düşündü. Biraz çatlaksın hakikaten. Bir de üzerine kilisede seni aşkını itiraf

ettikten sonra görenler olmuş. Bir şekilde deli doktoruna götürüldüğün de duyuldu.

Cevap vermedim. Rosales sessizce yemeğe devam etti. Birden gözlerini kaldırdı ve bana baktı, sana söylemek istemiyordum Carlitos, ama en kötüsü bu değil. Hayır, başka biri sana söylemeli bunu. Bırak sandviçlerimi bitireyim. Ne kadar da lezzetliler. Bir gündür ağzımdan tek bir lokma girmedi. Annem bir birlik kurmaya çalıştığı için hastanedeki işinden oldu. Birlikte olduğu adam da ben onun oğlu olmadığım için bana bakmak zorunda olmadığını söylüyor. Rosales, bunu duyduğum için çok üzüldüm ama bu konu beni ilgilendirmiyor ve dâhil olmak için bir sebep göremiyorum. Ne istersen ve ne kadar istersen yiyebilirsin, hesaplar benden, ama en kötü kısım nedir söyle artık.

Tamam, Carlitos, ama söyleyeceklerim beni çok üzüyor, ne olduğuna dair en ufak bir fikrin yok. Hadi çıkar artık şu baklayı Rosales, daha fazla uğraştırma. Bak Carlitos, sana nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum, Jim'in annesi öldü. Öldü mü? Ne demek öldü? Evet, Jim de artık okula gelmiyor. Ekim ayında San Francisco'ya taşındı. Gerçek babası geldi ve onu da alıp gitti. Korkunçtu. Tahmin bile edemezsin. Görünen o ki Mariana Jim'in babası olduğunu söylediği ama aslında babası olmayan adamla kavgaya tutuşmuş. Annesiyle adam -adı Mariana'ydı, değil mi?- Las Lomas'da çok zarif bir partide mi, bir restoranda mı, bir kabarede mi neredelermiş... Bir şey hakkında kavga ederlerken Mariana adama hükümettekilerin hırsız olduğunu ve ülkedeki fakirlerin iliğini sömürdüklerini söylemiş. Adam bu söylenenden rahatsız olmuş, tüm

nüfuzlu arkadaşlarının, bakanların, yabancı milyonerlerin, tüm iş çevresindeki en önemli ortaklarının önünde kadına bağırmaya başlamış. Sonra herkesin ortasında kadına tokat atmış, onurla ilgili hiç bir yorum yapmaya hakkı olmadığını, çünkü bir fahişe olduğunu söyleyerek bağırmış. Mariana kalkmış, bir taksiye atlayarak eve dönmüş, bir şişe Nembutal içmiş, bileklerini kesmiş ve kendini vurmuş. Hepsini yapmış ama hangi sırayla olduğunu bilmiyorum. Neyse, Jim uyanmış ve annesini kan gölünün ortasında cansız bir şekilde yatarken bulmuş. Acıdan ve korkudan neredeyse o da oracıkta ölüyormuş. Binanın kapıcısı da orda olmadığından, Jim Mondragon'a gitmiş, gidecek başka kimsesi yokmuş. Cruz Verde'de, savcının ofisinde ve polis merkezindeki meraklı kalabalıkları görmen lazımdı. Ben kadının cesedine bakmaya cesaret edemedim ama cesedi örtüp sokağa çıkardıklarında her tarafı kan içindeydi. Hepimiz için hayatımızda yaşadığımız en korkunç şeydi. Jim'e İngilizce bir mektup bırakmış, kendisini affetmesini isteyen ve benim sana anlattıklarını anlatan bir mektup. Başka şeyler de yazmış galiba, belki bir tane de sana bırakmıştır ama bunu öğrenmenin yolu yok tabii, çünkü adam her şeyi anında ortadan kaldırmış, kaldı ki olan biteni kendi aramızda, özellikle de evde konuşmamızı yasakladılar. Ama dedikodunun nasıl hızlı yayıldığını sen de bilirsin. Zavallı Jim, zavallı arkadaşım, okuldayken nasıl da uğraşırdık onunla! Gerçekten kötü hissediyorum kendimi.

Rosales, bu mümkün değil. Kafa bulma benimle. Bu anlattıklarını sen uydurdun. Senin sevdiğin aptal saptal Meksika filmlerinden birinde gördün tüm bunları. Radyo

XEW'deki saçma sapan pembe dizilerden birinde dinledin. Böyle şeyler gerçek hayatta olmaz. Benimle böyle dalga geçme lütfen.

Anlattıklarım doğru Carlitos. Yemin ederim doğru. Eğer yalansa annemin ölüsünü göreyim. Okulda kime istersen sorabilirsin. Mondragon'la konuş istersen. Herkes biliyor, ama gazetelerde hiç bir şey yazılmadı. Şimdiye kadar senin de kulağına gelmemiş olmasına şaşırdım. Unutma, sana bunları anlatan olmak istememiştim, senden de o yüzden kaçtım zaten, sakız yüzünden değil. Carlitos bana öyle bakma, ağlıyor musun sen? Biliyorum, olan biten korkunç. Ben de çok üzüldüm, inan bana. Ama bu yaşta Jim'in annesine aşık olduğunu söyleme sakın bana.

Cevap vermek yerine ayağa kalktım, onluk bir pesoyla hesabı ödedim, para üstünü beklemeden veya "hoşça kal" bile demeden dışarı çıktım. Baktığım her yerde ölümü görüyordum, soğan, domates, marul, peynir, krema, fasülye, guacamole, jalapeno biberleriyle birlikte sandviç ve tako haline getirilecek küçük hayvan dilimlerinde. Insurgentes'de yeni budadıkları ağaçlar gibi canlı hayvanlar. İçeceklerde ölümü görüyordum: Mission Orange, Spur, Ferroquina. Sigaralarda ölümü görüyordum: Belmont, Gratos, Elegantes, Casinos.

Tabasco Caddesi'ni koşarak geçtim, kendi kendime, Rosales'in saçmalamalarından biri, bir eşek şakası olmalı dedim, her zaman adinin teki olmuştu zaten. Tenis raketim, beyaz kıyafetlerim, İngilizce Perry Mason romanın ve Plaza'daki rezervasyonumla onu elindeki sakız kutusuyla açlıktan nefesi kokmuş bir şekildeyken onu yakaladığım

için benden intikam almak istedi. Jim kapıyı açarsa açsın umrumda değil. Kendimi aptal yerine düşürmek de umrumda değil. Bana herkes gülse bile Mariana'yı görmek istiyorum. Mariana'nın ölmediğini kanıtlayacağım.

Binaya ulaştığımda göz yaşlarımı bir mendile sildim, merdivenleri tırmandım, dört numaralı dairenin zilini çaldım. On beş yaşlarında bir kız kapıyı açtı. Mariana burada mı? Hayır, burada Mariana adında kimse oturmuyor. Burası Morales Ailesi'nin evi. Buraya iki ay önce taşındık. Bizden önce kim buradaydı bilmiyorum. Belki kapıcı biliyordur.

Kız konuşurken, arkasından görünen değişmiş oturma odasına baktım, kirli, fakir, dağınıktı. Mariana'nın fotoğrafı ya da Jim'in Golden Gate Köprüsü'nde ya da babasının başkanın takımıyla fotoğrafı yoktu ortalıkta. Tüm bunların yerinde, metalik kabartma şeklindeki Son Akşam Yemeği ve Volkanlar'ın Efsanesi'nden alıntı resimlerle hazırlanmış bir takvim duruyordu.

Binanın kapıcısı da değişmişti. Eskiden burada çalışan kapıcı, Jim'in arkadaşı olan ve arada sırada bize Devrim'le ilgili hikayeler anlatıp, Mariana hizmetçilerden hoşlanmadığı için evlerini de temizleyen Zapata'nın eski komutanı Don Sindulfo artık burada değildi. Hayır evlat, Don Sindulfo diye birini tanımıyorum ve şu bahsettiğin Jim kimdir hiç bir fikrim yok. Burada Mariana diye birisi oturmuyor. Israr etme evlat, bırak bu işin peşini. Ona yirmi peso teklif ettim. İstersen bin peso ver evlat, kabul edemem çünkü sordukların hakkında hiç bir şey bilmiyorum.

Ama yine de parayı kabul etti ve araştırmama devam etmeme izin verdi. O an aklıma binanın aslında o adama

ait olduğu aklıma geldi, Don Sindulfo'yu da adamın babası -Jim ondan "büyük babam" diye bahsederdi-, Devrim'de onunla yan yana savaşanlardan biri olduğu için işe almıştı zaten. Tüm zilleri çaldım. Beyaz tenis kıyafetim, raketim ve Perry Mason'ımla ben, ne kadar da komiktim, her kapıdan kapıya geçerken gözlerimde akmak için bekleyen yaşlar ve sorumlarımla ne kadar da saçma görünüyordum. Pirinç çorbasının, biber dolmasının kokusu. Apartmandaki herkes beni neredeyse korkarak dinliyordu. Tenis kıyafetim o kadar kel alakaydı ki!

Hayır. Ben 1939'dan beri burada otururum ve benim bildiğim kadarıyla burada hiç Mariana diye birisi oturmadı. Jim mi? Hayır öyle birini de tanımıyorum. Sekiz numaralı dairede senin yaşlarında bir çocuk vardı, adı Everardo'ydu. Dört numaralı daire mi? Hayır, orada çocuklu yaşlı bir çift otururdu. Ama ben Mariana ve Jim'in evine defalarca gelmiştim. Hayal görüyor olmalısın evlat. O dediğin ev başka bir sokakta, başka bir binadadır. Tamam mı? Hadi bakalım güle güle. Daha fazla zamanımı harcama. Senin üzerine düşmeyen işlere karışıp daha fazla sorun çıkarma. Yeter artık evlat, lütfen. Öğle yemeğini hazırlamak zorundayım, kocam iki buçukta eve gelecek. Ama hanım efendi. Defol git ya da polisi ararın, seni nezarete atarlar.

Eve döndüğümde ne yaptığımı hatırlayamıyorum. Günlerce ağlamış olmalıyım. Sonrasında New York'a gittiğimizde, Virginia'da bir okulda kaldım. Hangi sene olduğunu hatırlıyorum, hatırlamıyorum. Sadece olan biteni ve o sözleri aklıma getiriveren, zihnimde bir anda çakan şimşekler vardı. Sadece bir daha asla dinlemeyeceğim o

şarkı vardı: "Cennet veya gökyüzü ne kadar yüksek olursa olsun/ okyanuslar ne kadar derin".

Ne kadar eski! Ne kadar uzak! Ne kadar da imkansız bir hikaye! Ama Mariana var olmuştu, Jim var olmuştu, uzun bir süre boyunca kendime itiraf etmekten çekinmiş olsam da aklımdaki herşey var olmuş, yaşanmıştı. İntihar olayının gerçek olup olmadığını asla bilemeyecektim. Bir daha Rosales'i veya o zamandan kalan hiç kimseyi görmedim. Okulu yıktılar, Mariana'ların apartmanını yıktılar, benim evimi yıktılar, Roma Mahallesi'ni yıktılar. O şehir sona erdi. O ülke bitti. O yılların Meksika'sından geriye hiç bir anı kalmadı. Ve kimse bunu umursamadı, kim o korkuya özlem duyardı ki? Tıpkı müzik kutularında çalan şarkılar gibi her şey sona geldi. Mariana hala hayatta mı asla öğrenemeyeceğim. Eğer yaşasaydı, seksen yaşında olacaktı.

ÇÖL SAVAŞLARI

J.E. PACHECHO

Ustalıkla ve tutkuyla yazılmış bir kısa roman, Çöl Savaşları. İmkansız bir aşk hikayesi. Kahramanlarının gerçek olmadığına inanmayı tercih ettikleri gündelik bir korkunun destanı. Bu destan, sadece sosyal yozlaşmayı, geleneksel Meksika'nın ortadan kaybolarak, yerini modern bir ülkeye bırakmasını değil kişisel dönüşümler çevresinde insanlığını ortak anılarının bir not defteri.

Bu kısa roman şimdiye kadar İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Rusça, Japonca ve Yunanca'ya çevrilmiş ve İspanyolca konuşulan tüm ülkelerde de yayımlanmış. Anlatımındaki sadeliğine rağmen farklı hikayelere bağlanan bir çok bağlantı noktasıyla hazırlanmış karmaşık yapısıyla bu kitap, okuyucuyla yazar arasında da kırılmaz bir bağ oluşturuyor.

9 786054 708154

dedalus

roman: 9

www.dedaluskitap.com

Kapak Resmi: Meksika El Sanatlarından Bir Örnek